

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dnr: KN2023/02730

Yttrande IKEA Sverige

IKEA tackar för möjligheten att yttra sig gällande Naturvårdsverkets skrivelse - *Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall*, som en del av regeringsuppdraget *Rätt plast på rätt plats*.

Om IKEA

IKEA erbjuder väldesignad, funktionell och prisvärd heminredning av hög kvalitet som tillverkas med omsorg om människor och miljö. Under varumärket IKEA finns flera företag med olika ägare där alla delar samma vision: *att skapa en bättre vardag för de många människorna*.

IKEA grundades i Sverige 1943 och finns idag på 52 marknader med fler än 200 000 medarbetare globalt. I Sverige finns 21 IKEA-varuhus, samt ett tiotal planeringsstudios, med cirka 17 800 medarbetare.

IKEA öppnade 2021 världens första renodlade second hand-butik Retuna Återbruksgalleria i Eskilstuna. I butiken förlängs livet på möbler och produkter från IKEA som lämnas in av privatpersoner, vilket bidrar till minskat avfall.

IKEA vill vara en aktiv part i Sveriges och EU:s arbete mot en mer hållbar framtid. För att nå dit anser IKEA att harmoniserade regler måste på plats på EU-nivå för att skapa goda förutsättningar för avfallsminimering och ökad cirkularitet.

Sammanfattande synpunkter

IKEA stödjer EU:s ambition beträffande 55 procent återvunnet avfall till 2025 och anser därmed att det är olyckligt att Sverige, enligt Naturvårdsverkets skrivelse, riskerar att missa målet. IKEA är däremot övergripande positiva till skrivelsen och till att 2035-målen på sikt ska kunna nås.

IKEA arbetar aktivt för att alla produkter som passerar företaget ska användas så mycket och så länge som möjligt innan de slutligen blir föremål för avfallshantering. För att förlänga produkters livstid, samtidigt som en större andel av avfallet kan återvinnas, behövs ett helhetsgrepp hela vägen från det kommunala beslutsfattandet till EU-lagstiftning där rätt incitament ges för såväl konsument som för producent. För att nå dit måste incitamenten för reparation stärkas och synen på ägandeskapet av avfall uppdateras.

Detaljerade synpunkter

- IKEA välkomnar ökade krav på kommunerna att informera om gällande avfallshantering men vill samtidigt understryka att kommunala aktörer behöver prioritera finansiering för att utveckla avfallsinfrastrukturen för att ha en realistisk möjlighet att nå EU:s mål gällande avfallshantering.
- IKEA ser ett framtida behov av producentansvar för möbler respektive madrasser och välkomnar förslaget om en utredning. IKEA önskar redan nu poängtera vikten av harmoniserade regler på den inre marknaden och vill avråda till beslut som försvårar implementeringen av ESPR. Därtill vill IKEA belysa att riskerna gällande bristande styrning av framtida insamlingsystem kan hindra den internationella harmonisering som behövs i den cirkulära omställningen. IKEA vill även understryka vikten av ett tydligt insamlings-system men också en tydlighet gällande när data ska rapporteras och i vilket format.
- IKEA anser även att producentansvar för möbler och madrasser bör hållas separat, det vill säga ett producentansvar för möbler och ett producentansvar för madrasser. Återvinningstekniken för madrasser är i dagsläget mer utvecklad och kan ge högre återvinningsgrad. Erfarenhet visar att om det kombineras med möbler blir genomsnittet lägre än vad som skulle kunna uppnås med enbart madrasser.
- IKEA har god erfarenhet av implementering av system kring producentansvar för madrasser och bistår gärna den föreslagna utredningen med erfarenheter från andra länder. IKEA medverkar även i det samarbetsprojekt i Öresundsregionen som skrivelsen refererar till och bidrar gärna även med erfarenheter och kunskap kring förutsättningarna för detta.
- IKEA är positiva till ett nationellt producentansvar för madrasser i likhet med de som exempelvis redan finns på plats i Frankrike, Belgien och Nederländerna. Utan införanden av EPR kommer IKEA få svårt att nå de högt

ställda 2030 målen beträffande hållbarhet som företaget har åtagit sig. IKEA anser att en rimlig förväntan för EPR för madrasser är att minst 75% av de kasserade madrasserna samlas in och återbrukas inom fem år efter införandet av ett EPR-system. Dessutom bör återvinningen kunna tillvarata minst 80 % av en madrass till material som är redo för återanvändning.

- IKEA vill även poängtera vikten av att utredningen tittar närmare på återvinningskapaciteten inför ett kommande EPR-system, då en bristfällig kapacitet enbart leder till förbränning. Därtill bör utredningen se över möjligheterna till minimistandarder för återvinning som alla potentiella återvinnare av madrasser måste följa, samt hur insamlingsplatser lämpligen utformas för att motverka att de förstörs genom exempelvis fukt vid lagring i väntan på återvinning.
- IKEA vill även belysa vikten av harmoniserade regler beträffande vilken information, vem som berörs och hur ofta rapporteringen ska ske gällande EPR.
- IKEA har idag högt ställda hållbarhetsmål och en ambition att fasa ut all förpackningsplast till konsument. Detta kommer kräva nya innovativa lösningar och det är därför av stor vikt att regelverket bidrar till goda förutsättningar för innovation samtidigt som en flexibilitet över tid är nödvändig.
- IKEA vill även belysa vikten av harmoniserade förpackningsmärkningar på EU-nivå. Avsaknaden av dessa leder till logistiska störningar och ökad materialanvändning. Detta samtidigt som informationen för konsumenter kan bli svårbegriplig och därmed leda till en försämrad vilja till återvinning.
- IKEA anser att ökade stimulanser för att öka efterfrågan på återvunnet material är positivt. IKEA vill däremot i detta avseende lyfta fram vikten av att företag själva får rätten att äga återvinning och återanvändning av egna material, resurser och produkter. IKEA har högt ställda ambitioner gällande andelen förnybart och återvunnet material vilket kan hämmas om IKEA inte får möjlighet att själva ta hand om sitt material.
- Förbättrade förutsättningar för reparation, återtillverkning och återbruk är ett måste för att Sverige ska nå sitt mål gällande materialåtervinning. Vi välkomnar därför en utredning i frågan. Ett Rut-avdrag för förlängd livslängd kan vara en viktig förutsättning men ett sådant avdrag behöver kompletteras med en bättre fysisk och digital infrastruktur vilken möjliggör tillgänglighet och skapar rätt förutsättningar för närhetsprincip.

- IKEA vill också understryka vikten av att produkter redan från början utformas för återanvändning och reparation. Företag behöver starkare incitament för att inkludera detta i sin produktionsfas.

Avslutning

För att Sverige ska ha möjlighet att nå EU:s klimat- och miljömål kommer den cirkulära ekonomin att vara en viktig grundpelare. För IKEA är det en självklarhet att varje dag arbeta med att förbättra våra processer gällande reparationer och materialåtervinning. För att kunna ta nya steg i denna riktning vill vi understryka vikten av att politiken är både långsiktig och handlingskraftig, men också att den gynnar företag som vill gå före.

Med anledning av ovan är det av stor vikt att regeringen inför ökade incitament för konsumenter att reparera produkter och köpa återbrukade produkter samt att de tillverkande företagen få ett tydligare ägandeskap över sitt eget material.

Johanna Nordell
Hållbarhetschef IKEA Sverige
Johanna.nordell1@ingka.ikea.com
+46(0)732 32 14 94

Frida Lundgren
Public Affairs-chef IKEA Sverige
Frida.lundgren@ingka.ikea.com
+46(0)701 43 55 20